

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder(s)	wethouder P.M. Joosten – Wesselius
Datum commissiebehandeling	15 januari 2026
Datum raadsbehandeling	29 januari 2026
Zaaknummer	1820245
Onderwerp	Gemeenschappelijke Regeling Jeugdregio West-Brabant West

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de ontwerptekst van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdregio West-Brabant West 2027.
2. Geen zienswijze in te dienen op de ontwerpregeling, omdat het instellen van een Gemeenschappelijke Regeling voor jeugdzorg vanaf 1 januari 2027 wettelijk verplicht is en deze aansluit bij de bestaande regionale samenwerking.

Publiekssamenvatting

De negen gemeenten in West-Brabant West werken al meer dan tien jaar samen op het gebied van jeugdzorg. Deze samenwerking krijgt nu een stevige juridische basis met een Gemeenschappelijke Regeling (GR), zoals de wet vanaf 1 januari 2027 verplicht. Met deze regeling kopen de gemeenten gezamenlijk jeugdzorg in, bewaken zij de kwaliteit en zorgen zij voor continuïteit in de ondersteuning. Daarnaast ontwikkelen de gemeenten samen het regionale beleid waar dat nodig is. De GR sluit aan bij de Regiovisie Jeugd 2026-2030, waarin het werken dichtbij het gezin, het voorkomen van problemen en normale ondersteuning centraal staan.

De GR wordt ingericht als openbaar lichaam met een eigen bestuur en begroting, zodat alle gemeenten gelijkwaardig meebeslissen. Begin 2026 nemen de gemeenteraden kennis van het ontwerp. Het voorstel is om geen zienswijze in te dienen. In het najaar van 2026 vragen we om definitieve instemming. Als alles volgens planning verloopt, treedt de GR op 1 januari 2027 in werking. De ontwerpregeling is zorgvuldig voorbereid in overleg met management, directie en bestuur in de regio, en in samenwerking met beleidsmedewerkers, juristen en controllers van de negen gemeenten. Er komen geen extra kosten bij; de bestaande middelen voor regionale inkoop vormen de basis. Met deze GR verankeren we de samenwerking, borgen we de kwaliteit van de jeugdzorg en creëren we een stabiele, toekomstbestendige structuur voor onze regio.

De gemeenteraad wordt gevraagd kennis te nemen van de ontwerpregeling GR Jeugdregio West-Brabant West en geen zienswijze in te dienen.

Inleiding

Dit voorstel is regionaal voorbereid en wordt voorgelegd aan de raden van de negen gemeenten in de Jeugdhulpregio West-Brabant West.

De negen gemeenten in West-Brabant West werken al tien jaar samen op het gebied van jeugdzorg. Deze samenwerking is robuust: we kopen gezamenlijk jeugdzorg in van het Zorg Inkoop en Informatie Team (het Zi2t) en maken gezamenlijk beleid waar nodig. Vanuit het Rijk gelden inmiddels aanvullende eisen, vastgelegd in de Hervormingsagenda Jeugd en de recent aangenomen Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg.

Deze wet wijzigt de Jeugdwet per 1 januari 2027 en verplicht regio's onder meer tot het opstellen van een regiovisie en het instellen van een Gemeenschappelijke Regeling (hierna: GR) voor jeugdzorg. De regiovisie vormt de inhoudelijke basis voor de samenwerking in onze regio, de GR is het juridische instrument om deze samenwerking te borgen. Voor onze regio-indeling verandert niets, we blijven samenwerken met de 9 gemeenten, maar een GR ontbreekt nog. Ambtelijk en bestuurlijk is de afgelopen periode hard gewerkt aan het opstellen van deze regeling.

Beoogd effect

De wet verplicht gemeenten om de samenwerking in de jeugdzorg officieel te regelen. Met het instellen van een Gemeenschappelijke Regeling (GR) voldoen we aan deze wettelijke taak. De GR helpt ons om als negen gemeenten de jeugdzorg beter te organiseren. Hierdoor blijft specialistische jeugdhulp beschikbaar voor kinderen, jongeren en gezinnen in de hele regio. De samenwerking in één vaste structuur zorgt voor meer duidelijkheid voor inwoners professionals en professionals. Ook zorgt de GR voor een zorgvuldige en doelmatige inzet van middelen. Met deze regeling richten we de regionale jeugdzorg stabiel, toekomstbestendig en rechtmatig in.

Argumenten

1.1 De Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg verplicht alle jeugdzorgregio's om uiterlijk per 1 januari 2027 een formele Gemeenschappelijke Regeling (GR) in te stellen.

De verplichting tot regionale samenwerking via een formele regeling (zoals de GR) komt voort uit de Hervormingsagenda Jeugd. In die agenda is afgesproken dat gemeenten regionaal moeten samenwerken bij de inkoop van specialistische jeugdzorg, om spreiding, continuïteit en efficiëntie te bevorderen. De regio West-Brabant West (WBW) werkt al ruim tien jaar samen op het gebied van jeugdzorg via de gezamenlijke inkoopstructuur (Zi2T). De regio WBW is door het Rijk beoordeeld als 'robuuste regio'. De GR borgt deze samenwerking op juridische basis en maakt verdere professionalisering mogelijk.

1.2 Een openbaar lichaam is de best passende keuze voor inrichting van de GR

Vanuit de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg is er een vereiste aan de vorm van de GR (art 2.18). Dit moet een openbaar lichaam, een bedrijfsvoeringsorganisatie of een centrumgemeenteconstructie zijn.

De taken die we regionaal willen uitvoeren zijn inhoudelijk en strategisch. Ze gaan dus verder dan de puur uitvoerende taken waarvoor een bedrijfsvoeringsorganisatie bedoeld is. Die samenwerkingsvorm is te beperkt en biedt bovendien geen apart algemeen en dagelijks bestuur. Voor de regionale jeugdzorg is juist een duidelijke bestuurlijke structuur nodig. Daarom past een gemeenschappelijke regeling beter.

In het geval van een centrumgemeenteconstructie wordt één gemeente aangewezen als verantwoordelijke. Een centrumregeling kent vanuit de WGR geen sturingsrelaties vanuit de andere gemeenten in de regio. Dat maakt dat er één duidelijke dominante gemeente in de regio is. Dat is niet passend binnen de doelen van deze GR, maar ook niet passend bij de kenmerken van onze regio, waarin gelijkwaardigheid een belangrijke pijler is. Het ontwikkelen van beleid en het zorgdragen voor beschikbare jeugdzorg in de regio zijn taken die onder de GR vallen. Een openbaar lichaam (OL) is daarmee de best passende keuze.

1.3 De GR sluit aan bij de Regiovisie Jeugd 2026-2030

In de Regiovisie Jeugd 2026-2030 zijn uitgangspunten voor samenwerking opgenomen. Hiervoor worden o.a. de volgende waarden benoemd:

- Gedeeld samenspel tussen gezin, gemeente en partners
- Zorg en ondersteuning is zo dichtbij mogelijk
- Jeugdigen en ouders hebben zelf de regie en krijgen, waar nodig, ondersteuning die tijdelijk, versterkend en zo normaal mogelijk is
- Loslaten zonder het zicht te verliezen

De Regiovisie geeft richting en kaders om ons gezamenlijke doel te kunnen bereiken. Daarmee vormt zij de inhoudelijke basis voor de samenwerking binnen de jeugdhulpregio. De GR vormt de juridische basis om de samenwerking vorm te geven.

1.4 Er is regionaal een zorgvuldig proces gelopen om te komen tot de ontwerptekst van de GR.

De opdracht vanuit het Rijk, zoals opgenomen in de Hervormingsagenda Jeugd 2025-2028, om de samenwerking te formaliseren was al eerder bekend. Op regionaal niveau is daarom gedurende langere tijd gesproken over de gewenste samenwerkingsvorm. Op 7 oktober 2025 is deze verplichting daadwerkelijk wettelijk vastgelegd. De regio heeft daarbij de ambitie om voortvarend, maar in ieder geval vóór de wettelijke ingangsdatum van 1 januari 2027, te komen tot een gemeenschappelijke regeling die de instemming van alle deelnemende gemeenten heeft verkregen. Om tot een ontwerp van de regeling te komen dat breed draagvlak genoot, zijn alle betrokken perspectieven aan tafel gebracht. Deze werkzaamheden maakten deel uit van een projectopdracht, waarbij voor de governance van de uitvoering is gewerkt met een opdrachtgever, een stuurgroep en een begeleidingscommissie en een tweetal werkgroepen. Vervolgens zijn de concerncontrollers en juristen van de negen gemeenten gevraagd om ook input te geven, die zo veel als mogelijk is verwerkt in de ontwerptekst. Bij alle stappen is nadrukkelijk aandacht besteed aan de mogelijke gevolgen voor medewerkers van Zi2t, zodat hun belangen zorgvuldig zijn meegenomen in het proces.

Kantttekeningen en risico's

1.1 Vertraging en bestuurlijke schade

Als niet alle gemeenten unaniem instemmen met de GR, kan dit vertraging en bestuurlijke schade veroorzaken, en het risico bestaat dat de wettelijke deadline van 1 januari 2027 wordt overschreden. Om dit te beperken, wordt gewerkt met een strakke procesregie, tijdige afstemming en duidelijke communicatie met alle gemeenten.

1.2 Complexiteit van besluitvorming

Ook de complexiteit van besluitvorming, met twee rondes (zienswijzen en instemming), kan tot vertraging leiden. Dit wordt beheerst door duidelijke planning, vaste overleglijnen en actieve begeleiding van het proces. De projectmatige aanpak met een korte doorlooptijd vragen extra aandacht voor draagvlak en communicatie, zodat iedereen goed wordt meegenomen.

1.3 De keuze voor een openbaar lichaam (OL)

De keuze voor een openbaar lichaam (OL) als samenwerkingsvorm past bij de huidige samenwerking in de regio en bij de bestuurlijke ambitie voor een duidelijke en gelijkwaardige samenwerking.

Tegelijkertijd brengt deze keuze een aantal risico's met zich mee, zowel in het proces als bij de werking van de GR. Deze risico's worden hieronder toegelicht, samen met de maatregelen om ze beheersbaar te houden.

- Politiek-bestuurlijk kan de invloed van colleges en raden anders worden ervaren omdat besluiten via het Openbaar Lichaam worden genomen. Dit risico wordt beheerst door duidelijke afspraken over rapportages, terugkoppeling en betrokkenheid bij belangrijke keuzes. De informatievoorziening sluit aan bij de gangbare informatiestroom.
- Verder brengt het Openbaar Lichaam een verandering in de bestuurlijke structuur met zich mee. De lokale autonomie van gemeenten wordt anders vormgegeven: besluitvorming verloopt via de begrotingscyclus van de GR Openbaar Lichaam. Dit vraagt om goede communicatie en afstemming om duidelijkheid te geven over verantwoordelijkheden. Daarnaast betekent de extra bestuurslaag dat er meer bestuurlijke en ambtelijke inzet nodig is. Dit risico wordt beheerst door heldere rolverdeling, efficiënte vergaderstructuren en duidelijke afspraken over besluitvorming. Capaciteitsrisico's bij bestuurders en medewerkers worden beheerst door prioritering, duidelijke rolverdeling en samenwerking in de regio. Op deze manier worden de risico's van het OL inzichtelijk gemaakt en beheerst.
- Belangrijk is dat de huidige medewerkers van het Zi2T nu in dienst zijn bij gemeente Roosendaal, die fungeert als gastgemeente. Dit blijft op korte termijn ongewijzigd, maar in de toekomst kunnen medewerkers overgaan naar de GR, wat nadrukkelijk extra aandacht voor HR, organisatie en samenwerking vraagt.

Gemeente Roosendaal start daarom – als huidige werkgever van het Zi2T – een zorgvuldig proces voor de toekomstige personele inrichting van de GR, waarbij in ieder geval ook juridisch advies en de OR wordt betrokken. Het streven is om uiterlijk in 2030 het personeel van het Zi2T in dienst te laten treden bij de GR. De beleidscapaciteit die naar de GR overgaat betreft primair de capaciteit die nu bij het Zi2T is belegd. Er wordt naar verwachting geen beleidscapaciteit vanuit de afzonderlijke gemeenten overgedragen, omdat de gemeentelijke raden hun eigen beleidsrol binnen de Jeugdwet blijven behouden.

1.4 Juridische kanttekeningen/risico's

1. Regiovisie

De Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg (Wvbj) verplicht gemeenten om binnen een Jeugdregio samen te werken en een regiovisie vast te stellen (artikel 2.19 Jeugdwet). Deze regiovisie vormt het kader voor de uitvoering van taken door de Jeugdregio. De regiovisie voor de periode 2026–2030 is nog niet door de gemeenteraden vastgesteld. Het besluitvormingsproces hierover loopt parallel met het traject voor de GR. Totdat de nieuwe regiovisie is vastgesteld, blijft de huidige Regiovisie Jeugd 2022–2025 van kracht. Deze visie vormt de basis voor de uitvoering van werkzaamheden. Omdat de regiovisie elke bestuursperiode wordt geactualiseerd, is de GR zodanig ingericht dat zij ook met toekomstige regiovisies kan werken. De inhoud van de regiovisie blijft daarbij leidend.

2. Nadere aanpassingen

Binnen het huidige proces om te komen tot een GR die in werking treedt in januari 2027, bestaat er een risico dat de regeling op een later moment moet worden aangepast. Aanpassingen achteraf brengen extra bestuurlijke besluitvorming met zich mee. Door nu enkele 'kan'-artikelen in de GR op te nemen die flexibiliteit bieden, zorgen we ervoor dat de regeling zo veel mogelijk toekomstbestendig is en ruimte laat om tijdig in te spelen op nieuwe ontwikkelingen.

Middelen

Aan dit voorstel zijn geen extra kosten verbonden. In de voorgestelde gemeenschappelijke regeling zijn alle financiële bepalingen in lijn met het bestaande regionale beleid.

De GR beschikt te zijner tijd over een eigen begroting, die wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

Kosten worden doorbelast aan gemeenten op basis van een verdeelsleutel; de uitwerking hiervan volgt via de eerste begroting van de GR. In artikel 10 van de GR is vastgelegd dat hierover unanimiteit vereist is. Deze unanimiteit is een waarborg voor een zuiver en afgewogen besluit, passend bij tien jaar samenwerking op basis van gelijkwaardigheid en solidariteit. De bestaande middelen voor regionale inkoop (Zi2T) vormen de financiële basis, waardoor geen directe meerkosten worden verwacht.

Wel geldt dat een openbaar lichaam eigen planning- en controlverplichtingen heeft, waaronder het opstellen van een begroting en jaarrekening. Dit vraagt om enige aanvullende ambtelijke inzet. Ook kunnen, afhankelijk de uit te werken verdeelsleutel, herverdeeleeffecten tussen gemeenten ontstaan.

Vertraging in het proces van GR-vorming is ongewenst, omdat dit kan betekenen dat de GR niet tijdig kan worden meegenomen in de reguliere begrotingscyclus. Hierdoor kan de uitvoering van de GR later van start gaan en ontstaan mogelijk knelpunten in de planning en inzet van middelen. Eventuele financiële risico's worden beheerst via regionale afspraken en de reguliere P&C-cyclus.

Communicatie

Na vaststelling wordt de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdregio West-Brabant West gepubliceerd op de website van de gemeente en via de regionale kanalen. Zo worden inwoners en partners geïnformeerd over de Gemeenschappelijke Regeling.

De boodschap is dat de negen gemeenten de samenwerking formaliseren met de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdregio West-Brabant West. Verdere communicatie over de uitvoering en de voortgang wordt door het college verzorgd binnen de regionale samenwerking.

Vervolg

De GR is per 1 januari 2027 wettelijk verplicht. In 2026 zal het proces richting inwerkingtreding van een GR verder worden doorlopen. De korte doorlooptijd vraagt extra aandacht, omdat de wet pas definitief is aangenomen op 7 oktober 2025, waarbij de deadline van 1 januari 2027 gehandhaafd blijft, ondanks de verkiezingen in 2026. Het proces is daarom tijdig gestart, anticiperend op de definitieve besluitvorming door de Eerste Kamer.

De planning voor de aankomende periode ziet er als volgt uit:

- Begin 2026 wordt de ontwerptekst van de GR aan de negen gemeenteraden voorgelegd.
- Eventuele aanscherpingen worden nadien verwerkt. Op deze aangescherpte GR wordt in juni of juli een principebesluit van de negen colleges gevraagd.
- In het najaar van 2026 wordt instemming van de negen gemeenteraden gevraagd op de inwerkingtreding van de GR.
- De gemeenteraden moeten hun colleges toestemming geven om de GR definitief vast te stellen. De regeling kan pas ingaan wanneer alle gemeenteraden hiermee hebben ingestemd.
- Wanneer dit proces verder succesvol wordt doorlopen, treedt de GR vanaf januari 2027 in werking.

Bijlagen

1. Gemeenschappelijke Regeling Jeugdregio West-Brabant West

Mocht u vragen hebben over dit voorstel, dan kunt u contact opnemen van de griffier via +31168 366764 of via e-mail: griffie@moerdijk.nl.

Zevenbergen, 16 december 2025

Burgemeester en wethouders van Moerdijk,

S. Elseman
Gemeentesecretaris

A.J. Moerkerke
Burgemeester

RAADSBSLUIT

Raadsvergadering van 29 januari 2026

De raad van de gemeente Moerdijk,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 9 december 2025;

gelet op:

- De Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg, die alle gemeenten verplicht per 1 januari 2027 een formele Gemeenschappelijke Regeling (GR) voor jeugdzorg in te stellen.
- De bestaande samenwerking van de negen gemeenten in West-Brabant West, die al meer dan tien jaar gezamenlijk jeugdzorg inkopen, beleid ontwikkelen en de kwaliteit van zorg bewaken.
- Het belang van een stabiele, toekomstbestendige en juridische structuur om specialistische jeugdhulp en ondersteuning dicht bij het gezin te organiseren en continuïteit en kwaliteit te waarborgen.
- De ontwerptekst van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdregio West-Brabant West, die zorgvuldig is voorbereid in overleg met management, directie, bestuur, beleidsmedewerkers, juristen en controllers van de negen gemeenten.
- De regionale Regiovisie Jeugd 2026-2030, waarin het werken dichtbij het gezin, het voorkomen van problemen en het bieden van normale ondersteuning centraal staan.

BESLUIT

1. Kennis te nemen van de ontwerptekst van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdregio West-Brabant West.
2. Geen zienswijze in te dienen op de ontwerpregeling, omdat het instellen van een Gemeenschappelijke Regeling voor jeugdzorg vanaf 1 januari 2027 wettelijk verplicht is en deze aansluit bij de bestaande regionale samenwerking.

Vastgesteld in de raadsvergadering d.d. 29 januari 2026,

de griffier,

de voorzitter,

H.M. Vonk-Schenkel

A.J. Moerkerke